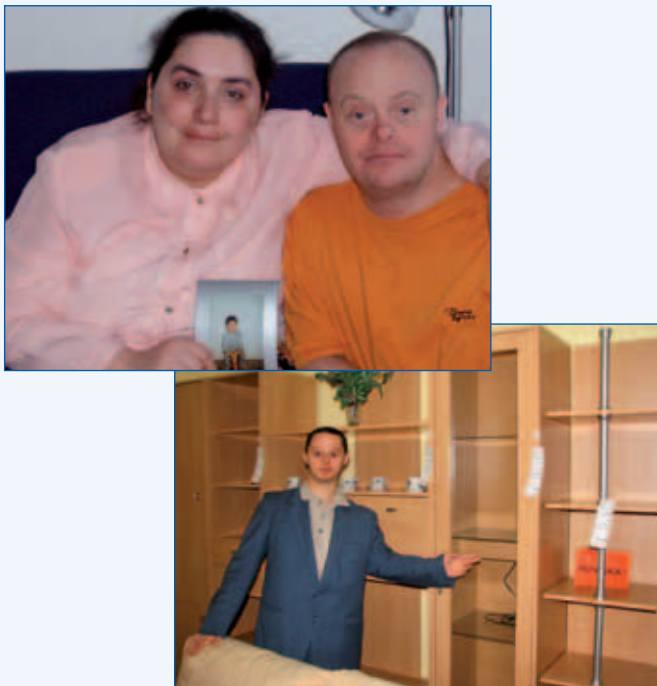

Deň otvorených dverí i srdc

Obyvatelia chráneného bývania na Hanulovej ulici v Bratislave – Dúbravke, ktoré je v správe Združenia na pomoc mentálne postihnutým, usporiadali 16. marca tohto roku prvý raz Deň otvorených dverí. Pozvali priaznivcov a sympatizantov, ktorým leží na srdci integrácia a inklúzia postihnutých spoluobčanov. Tí, ktorí prišli, sa presvedčili, že každý deň jeho obyvateľov plynie akoby boli z jednej rodiny.

Na Hanulovej sme sa zoznámili so Silvom, Igorom a Majkou. Návštevníkov vítali naozaj s otvoreným srdcom. V útulnom prostredí má každý z nich svoju, jednoducho zariadenú, izbičku. V spoločnej kuchyni a kúpeľni bolo čisto, na chodbe rozvonievali koláčiky pre hostí, ktorých bolo neúrekom.

Oslovili sme najprv Mgr. Janu Brnovú, vedúcu chráneného bývania. Ako prezradila, toto chránené bývanie oslávilo vo februári 5. výročie svojho vzniku. Je to vlastne trojizbový byt, kde žijú traja slobodní mladí ľudia. Cez deň navštevujú chránené dielne. Napríklad, Igor Jurkovič pracuje v Pracovno-socializačnom centre, v neziskovej organizácii Lepší svet, kde sa okrem práce, učí aj bubnovať. Má tam veľa priateľov, ako povedal: „aj s Jankou Brnovou sa mi spolupracuje perfektne. Cez víkendy však chodí domov k mame. Ako sa ti páči v chránenom bývaní, spýtali sme sa ho a odpoveď znela: „Všetko sa mi tu páči“. Z bývania na Hanulovej sa teší aj jeho spolubývajúci, Silvester Pokorný. Najviac si cení, že sa mu splnil sen: dostal do izby nový nábytok.

Majka Poláková žije tiež na Hanulovej v chránenom bývaní, ale pracuje v bratislavskom Pracovno-socializačnom centre Impulz. Vyrastala v detskom domove. Príbuzných sa jej snažia nahrádzať asistentky, ktoré má veľmi rada. V práci sa snaží urobiť čo najviac. Po príchode z práce chodí spoločne s Igorom nakupovať. „Igor je veľmi dobrý kamarát, zdôraznila. S pomocou asistentiek si doma vždy uvaria obed, aj večeru. „Všetky asistentky vedia dobre variť“, pokračovala Majka. Aj ona pomáha v kuchyni, pri upratovaní, aj praní. Vo voľných chvíľkach vyšiva. Majku chválil riaditeľ Impulzu, aj asistentky. Všetci sa snažia, aby ona, Igor i Silvo boli samostatní. (mš)

Kam sa podela dobrá vôľa

Nemusíme ísť ďaleko, aby sme zistili, že ani jeden deň neplynie vo svete bez násillia. Deje sa tak v každej, aj v našej krajine a s mnohými to ani nepohne. Bez násillia na obrazovke sa neobíde dnes takmer žiadny televízny program a pohľad naň poskytuje denne aj počítačová obrazovka. Stačí na to skutočnosť, že po pohľade na násillie je vysoký dopyt. Dobré sa predáva, ľahko vyhľadáva na internete, posielajú si ho mládež z mobilu na mobil. Jedných fascinuje, iných šokuje. Natíska sa veľa otázok. Je na vine slabá výchova?

Odborníci, ktorí skúmajú príčiny násilných trestných činov, často zistia v pozadí domáce násillie, ktoré zažíva alebo prežil páchatel' na vlastnej koži, krízy v jeho rodine, ľahostajnosť rodinných príslušníkov voči jeho problémom a trápeniu. Dá sa v takých prípadoch vôbec násilliu končiacemu tragédiou predísť? Hovorí sa, že všetko sa dá, keď sa chce. Ale v zložitých, háklivých situáciách sa často nechce a ani nedarí proti násilliu systematicky konať. Málokto nájde odvahu prekročiť prah dverí v dome, na ktorý padá tieň podozrenia z domáceho násillia. Ľudia často podcenia skutočnosti nasvedčujúce, že v tej a v tej rodine sa niečo nebezpečné deje.

Na Slovensku máme dosť mimovládnych i cirkevných organizácií, ktoré sa snažia pomáhať deťom v ohrození, osamelým matkám s malými deťmi, slabým, chorým, starším a veľmi zraniteľným ľuďom. V mnohých mestách a obciach je miestna samospráva ústretová k riešeniu problémov ľudí. Veľká vďaka patrí aj čestným a obetavým sociálnym pracovníkom štátnych i súkromných zariadení. Lenže, núdza ľudí, ktorí potrebujú pomoc v ohrození, nebýva iba hmotná a ich trápenie nemusí byť viditeľné. Často nevie o ňom nikto, kto by mohol včas ohrozenému pomôcť. Pre nezainteresovaného svedka násillia je ťažké nadviazať dialóg s rodinou, kde sa deje násillie alebo priam nemožné odhovoriť násilníka, aby zlo nespáchal. Ale, malo by byť samozrejmosťou pre občana, aby aspoň informoval o svedectve násillia verejnosť, a to nie je. Spoločnými silami, koordinovane, premyslenými krokmi by sa určite mnohým rodinám v kríze, ktorých nie je na Slovensku málo, dalo pomôcť a odvrátiť tragické udalosti. Ak sa však spoločné sily nepodarí zmobilizovať včas na záchranu rodiny a jej príslušníkov, ktorí sú ohrození násillím, budeme ďalej nachádzať novorodencov v kontajneroch, počúvať správy o otcovrachoch, šialencoch, ktorí vyvraždili vlastnú rodinu, deťoch, ktoré zabil iné deti, o pátraní rodičov po nezvestných deťoch a domáceho násillia, násillia v školách bude pribúdať a môže nadobudnúť nevidané rozmery. Hovorí sa, že dobrá vôľa všetko zdoľá. Kde sa však tá spoločná dobrá vôľa podela? Akosi sa stráca v krvavých dejinách ľudstva. Možno ju dokážeme privolať späť, bude to však až v ten deň, keď slovo násillie zmizne zo slovníka všetkých národov.

Ivan Sýkora
Prezident Slovenskej
humanitnej rady

Pohár Hildy Múdrej na Slovensku už druhý raz

V slnečný aprílový piatok 13. bolo na bratislavskom štadióne Vlada Dzurilla od rána rušno. Bol to pre mladých postihnutých krasokorčuliarov šťastný deň. Pod záštitou prvej dámy Slovenska, Silvie Gašparovičovej, aj vďaka podpore starostu Mestskej časti Ružinov, Slavomíra Drozda, mohli na ľade štadióna ukázať svoju zdatnosť a šikovnosť tentoraz aj oni, mladí športovci zo Slovenska, Maďarska, Rakúska a Nemecka. Pevnú pomocnú ruku podalo už po 2. raz pri organizovaní majstrovstiev aj Združenie špeciálnych olympiád na čele s prezidentkou Evou Lysičanovou.

Podľa slov starostu S. Drozda, šport je pre neho životná filozofia, ktorá so sebou prináša telesný i duševný rozvoj človeka: „Keď sa týka handicapovaných ľudí, je o to silnejšia. Hoci sú životom viac skúšaní ako zdraví ľudia, napriek tomu sú odhodlaní športovať a dokážu aj víťaziť. O to sú ich výkony cennejšie. Ak je človek odhodlaný, dokáže neuveriteľné skutky. Táto myšlienka rezonovala aj v Ružinove a tieto majstrovstvá určite aj v budúcnosti podporíme, pretože ide o ušľachtilé ciele“, zdôraznil starosta.

Nie náhodou tieto majstrovstvá majú názov „Pohár Hildy Múdrej“, slávnej slovenskej trénerky krasokorčuliarov, ktorá trénovala aj olympijského víťaza zimných olympijských hier, Ondreja Nepelu. Ako nám sama prezradila, k postihnutým ľuďom mala od detstva pekný vzťah. Viedol ju k tomu otec, ktorý bol kedysi riaditeľom po-

mocnej školy. Snáď aj to zavážilo, keď sa pred siedmimi rokmi rozhodla namiesto oddychu na dôchodku, trénovať mentálne postihnutých mladých ľudí. Napokon, aj ju samu od mala rodičia viedli k športovaniu, ktoré ju privedlo k pretekárskemu krasokorčuľovaniu, aj kanoistike.

Vedľa prvej dámy Slovenska, Silvie Gašparovičovej je uprostred absolútny víťaz 2. ročníka Pohára Hildy Múdrej, Andres Hoffman z Rakúska aj so slávnou slovenskou trénerkou krasokorčuliarov, Hildou Múdra a sprava so starostom Ružinova, Slavomírom Drozdom.

„Bývam v Dúbravke, blízko Domova sociálnych služieb, ktorý nesie meno profesora Karola Matulaya. Často som vídala z okna deti z tohto ústavu na prechádzke. Uvedomila som si, že by sa mohli aj korčuľovať, pretože neďaleko je zimný štadión. Z čias môjho pôsobenia v cudzine som vedela,

že vo vyspelých západných krajinách ako je Nemecko, sa korčuľovanie už roky využívalo aj v prospech postihnutých, na ich liečbu. Hovorila som o tom aj v rozhovore s redaktorkou a tá túto myšlienku nastolila riaditeľke ústavu prof. K. Matulaya, Edite Kruzslíkovej, ktorej sa myšlienka zapáčila. A tak od roku 2000 pracujem s mladými postihnutými ľuďmi na zimnom štadióne v Dúbravke, kde nám riaditeľ, Ing. Čeman, umožnil bezplatne trénovať hodinu týždenne na ľadovej ploche. Je to málo na taký náročný tréning, ale už sme dosiahli aj úspechy“, prezradila nám pani Hilda Múdra v šatni športovcov, počas prestávky týchto majstrovstiev.

V rokoch 2002, 2003 i 2004 sa jej skupinka zúčastnila na pretekoch postihnutých krasokorčuliarov vo Viedni a zakaždým odtiaľ priniesli domov pohár, medaily i diplomy. S korčuľovaním ako terapiou u postihnutých začala ako prvá trénerka A. Vranková, ale po skončení jej kariéry, zostala Hilda Múdra na Slovensku ako jediná, kto sa venuje postihnutým krasokorčuliarom. „Robím to s láskou, aj keď je to náročné“. Zložitá to bolo najmä po tom, ako pani Hilda utrpela úraz chrčtice. Ale jej pevná vôľa zvíťazila. Helenku Strnadlovú trénuje už 7, Tibora Kuruca 5 rokov a Mateja Kurčika, ktorý má 17 rokov, trénuje 2 roky. Všetci traja boli úspešní aj na tohtoročných majstrovstvách. Na otázku Hilde Múdrej, čo považuje za najväčší úspech v práci s handicapovanými krasokorčuliarmi, odpovedala: „Najväčším úspechom boli naše 1. majstrovstvá, prvý Pohár

Obsah:

Fotostípec: Deň otvorených dverí i srdc	2
Úvodník: Kam sa podela dobrá vôľa	2
Pohár Hildy Múdrej na Slovensku už druhý raz	3-4
Mílniky Úsmevu ako dar	4-5
Rodinné skupinové konferencie aj v tomto roku	5
Povedať drogám NIE	5-6
V kluboch Senior a Animo otvorené aj počas sviatkov	6
Článok: Ťažký boj proti žltacke	7-8
Ži teraz a tu	8
Aktuálne: Na stretnutí s prezidentom Slovenskej republiky	9

Predstavujeme: Výcviková škola pre vodiacich psov	10-11
Všimli sme si: Nové združenie nelátkových závislostí	11
Nevšedná oddanosť a obetavosť v najhoršom	12
Oblička nad zlato	12-13
Viete, že: Zdravotne postihnutí budú vystavovať v galérii Abilympiáda?	13
Chystá sa Európska cena prevencie	13
Asistenčno-signálny pes pre sluchovo postihnutých	14
Summary	15
Príloha Humanita Plus:	
Súčasná paliatívna a hospicová starostlivosť na Slovensku	

Hildy Múdrej v Nitre. A teraz sme veľmi radi, že sa 2. majstrovstvá konali v Bratislave – Ružinov, pretože nám bezplatne poskytli priestory zimného štadióna. To bola veľká pomoc“. Spýtali sme sa napokon, či by trénovala i nových, keby sa jej prihlásili na krasokorčuľovanie ďalší mladí ľudia, ktorí sú postihnutí. S rozhodnosťou v hlase odpovedala: „Áno“.

Aj starosta S. Drozd verí v budúcnosť tohto podujatia a dúfa, že na 3. ročníku týchto majstrovstiev bude na zimnom štadióne V. Dzurilla ešte väčšia účasť v hľadisku i na ľade. Traja súťažiaci krasokorčuliari z Maďarska, traja zo Slovenska, deväť z Nemecka a trinásť z Rakúska, to bola pomerne slušná účasť. Z Rakúska, ktoré má v súťažiach v krasokorčuľovaní handicapovaných športovcov mnohoročnú

Mladým športovcom počas majstrovstiev držala palce a v ich závere odovzdávala diplomy a medaily aj prvá dáma Slovenska, Silvia Gašparovičová.

tradíciu, pochádza aj absolútny víťaz tohtoročných majstrovstiev, Andres Hoffman, ktorý si odniesol domov pohár víťaza, hoci patril k najmladším účastníkom.

Ale aj Slováci, Matej Kurčík, Tibor Kuruc a Helena Strnadlová si z majstrovstiev odniesli medaily a diplomy. Palce im, aj ostatným súťažiacim, až do konca držala aj Silvia Gašparovičová, ktorá povedala: „Vyjadrujem svoj obdiv mladým krasokorčuliarom, ktorí vynaložili veľa síl, aby sa dostali na toto prestížne športové zápolenie“. Spoločne im všetkým aj tentoraz „fandila“ i prezidentka Združenia špeciálnych olympiád, Eva Lysičanová, ktorá zároveň zastupovala aj Slovenskú humanitnú radu.

Margita Škrabáková
Snímky: autorka

Mílniky Úsmevu ako dar

Spoločnosť priateľov detí z detských domovov - Úsmev ako dar, si nedávno pripomenula 25. výročie svojho vzniku. Nostalgicky spomínala na svoje začiatky so skupinou nadšencov zo Slovenskej televízie pod vedením Júliusa Hrona, ktorý je aj dnes podpredsedom tejto spoločnosti. Na prvé vianočné besiedky pre deti z detského domova v Holíči. Na zrod občianskeho združenia na čele s MUDr. Jozefom Mikloškom, na mnohé benefičné koncerty domovákov i pre domovákov, ale najmä iniciovanie projektu desaťročia s cieľom transformovať detské domovy internátneho typu na zariadenia s rodinnými formami náhradnej výchovy.

Projekt urýchlila aj Správa Európskej komisie, Agenda 2000, kde sa v kapitole Ľudské práva a ochrana menších konštatovalo: „V oblasti ochrany detí Slovensko nedosahuje dostatočný pokrok... V domovoch žije približne 5 800 opustených detí. Podmienky ich života a vzdelávania sa považujú za nedostačujúce“.

Aby každé dieťa malo rodinu

Úsmevu ako dar išlo aj o skvalitnenie terénnej práce s rodinou, využívanie rôznych foriem rodinnej starostlivosti, prácu s verejnosťou v duchu myšlienky:

Predseda Spoločnosti priateľov detských domovov MUDr. Jozef Mikloško bilancujúci štvrtstoročie pôsobenia Úsmevu ako dar, spoločne s Ing. Ľudmilou Kollárikovou z Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

aby každé dieťa malo rodinu. Túto myšlienku sa darí naplňať aj vďaka legislatívnym zmenám, najmä Zákonu 36/2005 Z.z.. O rodine, čím sa výrazne zlepšili podmienky náhradnej starostlivosti na Slovensku pre osobnú i pestúnsku starostlivosť a osvojenie dieťaťa. Pomohlo aj prijatie zákona 305/2005 Z.z. O sociálnej právnej ochrane detí a kuratele.

V spolupráci s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny (MPSVR SR) sa vytvoril nový model detských domovov. Pod jednou strechou detského domova v súčasnosti žijú najviac štyri skupiny detí a každá má vychovávateľov

a jednu gazdinú. Transformačný program zahŕňal aj vzdelávanie. Preškolili sa tisíce vychovávateľov detských domovov. Takmer vo všetkých 101 detských domovoch na Slovensku je už transformácia dovŕšená. Zostáva transformovať ešte 9 detských domovov. Ide o to, aby bol detský domov pre dieťa len prechodnou stanicou.

Ako uviedla Ing. Ľudmila Kolláriková z Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny, v minulom roku sa dovŕšil aj presun 1700 detí s nariadenou ústavnou výchovou zo špeciálnych školských zariadení internátneho typu pod detské domovy.

V tomto roku sa začnú transformovať aj reedukačné domovy, ktoré majú prejsť do pôsobnosti MPSVR SR. Zmena nastala aj v ústavnej starostlivosti o deti do 3 rokov veku. Do roku 2008 by mali byť všetky tieto deti umiestnené v profesionálnych rodinách.

Sanácia rodiny

Kľúčovým momentom je sanácia rodiny. Ak sa nemôže o dieťa starať vlastná rodina, hľadajú sa príbuzní, ktorí sa oň môžu postarať. Ak príbuzní nemôžu, o dieťa sa postará náhradná rodina. Tu pomáha, napríklad, program PRIDE zahŕňajúci tréning pre náhradných a profesionálnych rodičov a tréning pre vychovávateľov. Ide však aj o sanáciu biologických rodín tam, kde je to mož-

né, pomoc deťom prostredníctvom rodinných skupinových konferencií, realizáciu projektu sanácie rómskych rodín. Známym je aj projekt „Plaketa detský úsmev“ i ocenenie MPSVR SR „Z detského domova do rodiny“.

Pri príležitosti 25. výročia Úsmevu ako dar vyšla aj zaujímavá odborná publikácia pod názvom Ohrozená rodina na Slovensku. Obsahuje profil rizikovej rodiny, odpovedá na mnohé otázky, napríklad, prečo a kedy sú deti vyňaté z ich vlastnej rodiny, aká je šanca, že sa vrátia späť, ako pomôcť rodinám, aby boli najlepším miestom pre výchovu a život detí.

Častým dôvodom vyňatia dieťaťa z rodiny, ako sa píše v uvedenej publikácii, bola strata bývania rodičov, alkoho-

lizmus matky alebo otca, strata zamestnania rodičov a v nemálo prípadoch bol na vine zlý zdravotný stav rodičov alebo dieťaťa, týranie dieťaťa alebo agresívne správanie sa členov rodiny. V troch prípadoch išlo o utajený pôrod a odloženie dieťaťa v hniezde záchranu. Čím bolo dieťa mladšie, tým viac išlo o neochotu rodičov starať sa o dieťa. U starších detí prevažovalo v príčinách vyňatia z rodiny zlé správanie sa dieťaťa, podmienené nevhodným správaním sa dospelých. Veľmi dôležitým zistením je, že až 56 percent detí vyňatých z rodiny má ešte šancu vrátiť sa do pôvodnej rodiny, ale len ak dôjde k sanácii rodinného prostredia.

Mária Porubská
Snímka: autorka

Rodinné skupinové konferencie na Slovensku aj v tomto roku

Rodinné skupinové konferencie nie sú vo svete ani na Slovensku neznáme. Aj v Humanite číslo 8 z roku 2006 sme uverejnili o nich základné informácie. Zopakujme však, že Rodinné skupinové konferencie (z angličtiny „family group conference“) predstavujú nový, úspešný prístup v práci s rodinou so zameraním na riešenie problému jej člena, ktorému treba pomôcť.

Na rozdiel od tradičného prístupu, v ktorom je kľúčovou osobou pri hľadaní riešenia sociálny pracovník, pri rodinnej skupinovej konferencii je nositeľom riešenia široká rodina a iné dôležité blízke osoby človeka, ktorý má problém. Aby bolo napríklad, vyňatie dieťaťa z rodiny len najkrajnejším a krátkodobým opatrením, treba posilniť vzťahy v rodine, preniesť zodpovednosť za rozhodovanie o riešení problému člena rodiny na jeho širšiu rodinu. Vo väčšine prípadov je to práve širšia rodina, ktorá vie ako dieťaťu najlepšie pomôcť. V praxi rodina dostane príležitosť konštruktívne sa podieľať na riešení problémovej situácie.

Tento model má oporu už aj v Zákone číslo 305/2005 Z.z., o sociálnoprávnej ochrane a sociálnej kuratele.

Rodinné skupinové konferencie umožňujú, že dieťa je prítomné a zapojené do procesu riešenia konfliktnej situácie. Pri vyjadrovaní svojich pocitov môže bezprostredne získať podporu rodiny v otázkach jeho budúcnosti. Aktivizuje sa pritom „skrytý potenciál“ rodiny a otvára sa možnosť pochopiť motívy konania aj druhej strany rodinného konfliktu.

V tomto roku sa rozširujú rodinné skupinové konferencie prostredníctvom siete koordinátorov. Úsmev ako dar plánuje sériu informačných stretnutí pre záujemcov a následne školenia pod vedením skúsených lektorov z Veľkej Británie a Holandska pre koordinátorov. Záujemcovia o prácu koordinátorov sa môžu kontaktovať s centrálou Spoločnosti Úsmev ako dar na adrese: Ševčenkova 21, 851 01 Bratislava 5, e-mailom: zarnay@usmev.sk alebo telefonicky a faxom: na číslach: 02/ 63 81 52 08 až 9, kde dostanú bližšie informácie. Keďže pod-

mienkou pre fungovanie Rodinných skupinových konferencií je práca referenta, ktorá musí byť v súlade s filozofiou Rodinných skupinových konferencií, Spoločnosť Úsmev ako dar ponúka školenie aj pre zamestnancov úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, aj zástupcov samospráv, ktoré vykonávajú prácu s rodinou.

Prezentácia a praktický výcvik rodinných skupinových konferencií pre zamestnancov, ktorí sa venujú ochrane dieťaťa a práci s rodinou na úradoch práce, sociálnej práce a rodiny a v samosprávach sa uskutočnila 22. marca tohto roku v Bratislave. Úvod tejto prezentácie bol spoločný pre tréning štyridsiatich koordinátorov rodinných skupinových konferencií, ktorý pokračoval až do 25. marca v Pezinku. Obe stretnutia viedli skúsené lektorky z Veľkej Británie. Následne sa v Bratislave uskutočnilo 26. až 28. marca medzinárodné plánovacie stretnutie siete organizácií, ktoré v práci s rodinou využívajú rodinné skupinové konferencie, aby sa tento model mohol rozširovať v celej Európe.

(mš)

Povedať drogám NIE!

Aj Spoločnosť priateľov detí z detských domovov, Úsmev ako dar, sa rozhodla prispieť k prevencii a predchádzaniu drogových závislostí. Ale neformálne. Ako sa to „úsmevákom“ darí, nám povedala Janka Bajnóci, manažérka Spoloč-

nosti Úsmev ako dar: „Prostredníctvom zážitkových aktivít, komunikácie, poradenstva, a vzdelávania“, a to počas Dní rozhodnutia povedať drogám: Nie!

Všetko sa to začalo v septembri minulého roku. „Do októbra tohto roku sa

budeme zameriavať na sociálne znevýhodnené skupiny mladých dospelých z detských domovov. Oboznámime ich aj s Národným programom boja proti drogám na roky 2004-2008 a Protidrogovým akčným plánom Európskej únie, ktorý potrvá do roku 2008“, pre-

zradila J.Bajnóci a pokračovala: „Vzdelávacími aktivitami prešli najprv dobrovoľníci pod vedením špecialistov na drogovú problematiku a prevenciu, ktorí aktívne pokračujú v práci s deťmi a mládežou na stretnutiach mládeže a víkendových pobytoch“. Na stretnutia požívajú ako hostí dospelých

mladých ľudí, ktorí prešli procesom od experimentovania s drogami cez závislosť, vyliečenie až po opätovné zaradenie sa do spoločnosti. Tieto aktivity sa uskutočňujú vo všetkých krajoch Slovenska v spolupráci s regionálnymi pobočkami Úsmevu ako dar. „Očakávame najmä formovanie správnych postojov

detí a mládeže, ktorá patrí do rizikovej skupiny, udržanie väzieb medzi mladými ľuďmi, ktoré sú predpokladom vzájomného pozitívneho ovplyvňovania správania sa a dôležitou súčasťou protidrogovej prevencie“, dodala napokon Janka Bajnóci.

(mš)

Napísali nám

V kluboch Senior a Animo otvorené aj počas sviatkov

V prvej polovici života sa človek stará o svoje deti a v druhej zasa o svojich rodičov, ako raz povedal básnik Johan W. Goethe. Oboje naraz sa podarilo skĺbiť popoludní v nedeľu a pondelok 8. a 9. apríla. V tom čase bolo v zadnom vchode do Reduty, budovy Slovenskej filharmónie, na námestí Ľ. Štúra v Bratislave, rušno. Práve tu sa uskutočnili Dni otvorených dverí a svoju činnosť predstavilo Občianske združenie regiony.sk, klub Senior a klub pre deti a mládež Animo, ktoré tak spojili príjemné s užitočným.

Záujemci o internetové služby, digitálnu fotografiu a tvorbu animovaných filmov mali jedinečnú možnosť navštíviť tieto kluby až do večerných hodín. Návštevníci získali aj darčeky v podobe časopisov PC REVUE, DIGIREVUE a príručku Ako na počítač, aj s priloženými programami na CD-R a DVD. K dispozícii bol zadarmo vysokorych-

lostný internet, vďaka sponzorskej podpore vzdelávania seniorov a začiatočníkov v práci s počítačom. Pri prezentácii činnosti Klubu Animo sa rodičia s deťmi dozvedeli o programe denného tábora, ktorý má svoje turnusy počas celých letných prázdnin. Deti si vyskúšali tvorbu animovaných filmov, presvedčili sa, že skladať vlastné „hip-hop“, „techno“ či „dance“ hudobné mixy je zábava a mohli si na „cédečkach“ pozrieť aj fotoalbumy rovesníkov z minulých letných táborov.

Pre seniorov sa uskutočnila individuálna prezentácia internetu zadarmo a možnosť prihlásiť sa do kurzu pre začiatočníkov za špeciálne znížené ceny pre dôchodcov a nezamestnaných. Kurz „Počítačová akadémia seniorov“ končí pre úspešných absolventov získaním certifikátu Ministerstva školstva SR. Niektorí využili možnosť stať sa členom klubu a využívať služby a internet v internetovom klube za cenu dvadsať korún za hodinu. Klub SENIOR na Žabotovej 2 v Bratislave je otvorený denne od 9. do 21. hodiny, v sobotu a nedeľu od 15. hodiny. Prevádzku zabezpečujú dobrovoľníci a nezamestnaní v rámci aktivačných prác. Pomáhajú začiatočníkom zlepšovať zručnosti a radi aj pri vyhľadávaní informácií na internete. Podujatie sa zameriava aj na získanie nových čitateľov a prispievateľov pre internetový magazín, na portál senior.sk, ktorý v apríli oslávil svoje 1. výročie. Viac informácií možno získať na www.regiony.sk, www.senior.sk, www.animo.szm.sk.

Zdena Skokňová
predsedníčka Občianskeho združenia regiony.sk
Snímky: archív

Ťažký boj proti žltacke

Na žltacku (hepatitídu) zomierali ľudia už v starom Egypte, Grécku i Číne. Po tisícročia si so žltackou ľudia nevedeli rady a jej epidémie sa šírili najmä počas vojen. Vyplieniť, či eradikovať žltacku zo zemského povrchu je dnes otázkou peňazí na očkovacie látky. Na to, aby sme sa nakazili žltackou, však stačia 4 desatistíciny mililitra infekčnej látky v jednej kocke ľadu. Jej zákernosť je v tom, že jej šíriteľ nemusí vedieť, že je infikovaný.

Ako informovala epidemiologička MUDr. Jarmila Pertináčová, „žltacka by pre ľudí neznamenala veľké nebezpečenstvo, keby jej vírusy neboli tak veľmi odolné aj infekčné zároveň“. Prvé príznaky pri žltacke typu „A“ sa môžu objaviť po 30 dňoch, ale infekcia sa šíri už po 10 dňoch po infikovaní sa. Pri žltacke typu „B“ je to ešte horšie. Obdobie jej nevedomého roznášania môže trvať aj niekoľko mesiacov.

„Žltacka môže mať spočiatku rovnaké príznaky ako chrípka. Nakazený človek býva unavený, pociťuje nevoľnosť, nechutenstvo, má horúčku, môže aj zvracať. Známe ožltnutie sa vyskytuje zriedkavo“, uviedol MUDr. Igor Stankovič, CSc., prednosta Kliniky infektológie a geografickej medicíny NsP L. Dérera v Bratislave.

Za nevedomosť sa platí celý život

Žltackou typu „A“ sa vo svete ročne nakazí 1,5 milióna ľudí. Je to choroba špinavých rúk a šíri sa aj kontaminovanou vodou, aj v kockách ľadu, v ktorom môže vírus prežiť aj 15 rokov. Pri teplote 25 stupňov Celzia vydrží vírus žltacky typu „A“ v suchej stolici 30 dní a stále zostáva infekčný. Žltacka typu „B“ je stonásobne infekčnejšia ako vírus HIV. Šíri sa krvou a spermiami. Na jej rozšírenie však stačia aj sliny, slzy, vaginálne sekréty, moč, infikované materské mlieko, piercing kontaminovaná ihlou, kontaminované injekčné striekačky... Vyskytuje sa vo všetkých krajinách sveta a zasahuje v každom veku. Jej inkubačná doba môže trvať od 50 do 180 dní - na rozdiel od žltacky typu „A“, ktorej inkubačná doba je 15 až 50 dní. Žltacka typu „B“ môže prejsť

Vľavo MUDr. Igor Stankovič, CSc., prednosta Kliniky infektológie a geografickej medicíny NsP L. Dérera v Bratislave a epidemiologička Regionálneho úradu verejného zdravotníctva hlavného mesta Bratislavy, MUDr. Jarmila Pertináčová (v strede).

aj do chronickej podoby, pričom môže spôsobiť cirhózu, čiže tvrdnutie pečene a následne i rakovinu. Jej liečba si vyžaduje dlhodobú práceneschopnosť, hospitalizáciu, prísnu diétu.

Odpoveď na otázku, či nastal v poslednom období nárast či pokles vírusovej hepatitídy vo svete, ktorú sme položili MUDr. Igorovi Stankovičovi, nebola jednoduchá: „Situácia v jednotlivých častiach sveta je rôzna. V niektorých oblastiach, ako je napríklad Severná Amerika, či Austrália, sa žltacka typu „A“ vyskytuje minimálne. K oblastiam stredne veľkého výskytu patrí aj Slovensko. Vo svete až 80 percent populácie do 30 rokov veku sa stretne s hepatitídou typu „A“. Zvyšných 20 percent nie je vnímavých na hepatitídu „A“. Ale napríklad v Afrike sa až 80 percent detí sa stretne s hepatitídou „A“, čiže ju dostanú do veku 10 rokov.

Čo sa týka hepatitídy „B“, v polovici sveta, u 45 percent obyvateľstva planéty, je viac než 8 percentný chronický výskyt hepatitídy „B“. To značí, že ľudia sú tam nosičmi a odovzdávajú vírusy žltacky ďalej, napríklad aj matky deťom, sexuálni partneri partnerkám a naopak. Na Slovensku je výskyt nosičov vírusu hepatitídy „B“ asi 2 percentný. Zvýšený

výskyt hepatitídy „A“ zaznamenávame v 6-ročných vlnách. Aj hepatitída typu „B“ môže zmeniť epidemiologickú štatistiku, ale neznamená trvalý trend. Možno povedať, že vďaka očkovaniu bude klesať výskyt tohto ochorenia. Výskyt žltacky by sa mohol znížiť o vyše 70 percent, ale eradikovať by sa mohol zo Zeme až keby bola preočkovaná väčšina svetovej populácie, to znamená niekoľko miliárd ľudí.

Alarmujúca hepatitída typu „C“

Aký je v výskyt hepatitídy „C“ vo svete? Odpoveď MUDr. I. Stankoviča bola značne pesimistická: „Na hepatitídu typu „C“ neexistuje očkovacia látka. Nepomôže ani to, čo pomáha pri liečbe žltacky typu „A“ a „B“. Jej výskyt narastá, aj keď sa zlepšila jej diagnostika.. Len v Bratislavskom kraji má chronickú hepatitídu typu „C“ vyše polovica narokomanov. Pribeh u hepatitídy typu „C“ je podobný ako u hepatitídy „B“. Tiež prechádza postupne do chronického štádia, z ktorého však prejde do cirhózy pečene a napokon do rakoviny pečene. Žltacku typu „C“ môže preniesť aj matka na dieťa“.

Nárast výskytu žltacky typu „C“ je

v strednej a východnej Európe alarmujúci. Žltacka všetkých typov sa často objavuje aj v utečeneckých táborech. V poslednom období sa zistila žltacka typu „C“ aj v azylovom zariadení v okrese Veľký Krtíš, kde museli hospitalizovať dvoch pacientov pochádzajúcich z Iraku. Žiaľ, chýbajúca prevencia, nechránený sex, nedostupnosť anonymného testovania, sú základom rýchleho šírenia sa žltacky v Európe i vo svete.

Sledovanie výskytu hepatítid, najmä hepatitídy „C“ je výzvou pre 21. storočie. Okolo 200 miliónov ľudí, teda asi 3 percentá svetovej populácie, je nakazených hepatitídou „C“ asi 170 miliónmi chronickými nositeľmi. Väčšina ľudí s hepatitídou „C“ nevie, že sú nakazení. Zisťujú to až v neskorom

štádiu, často len preto, že ich nikto neupozornil.

Na Slovensku situácia stagnuje iba napohľad. Keďže neexistuje bezplatné, anonymné testovanie na hepatitídu „C“, ktorá sa často prejavuje len nešpecifickými príznakmi, (napr. ako pri chrípke), v skutočnosti nie je známe presné číslo, koľko osôb je nakazených.

Účinná ochrana proti žltacke typu „A“ a „B“ očkovaním

Predísť žltacke typu „A“ a „B“ naozaj môžeme očkovaním. Tým, ktorým toto očkovanie chýba, sa ponúka ako jedno z riešení - očkovanie na splátky. (Podrobné informácie o očkovaní proti žltacke možno získať u svojho

ošetrojúceho lekára, či na internetovej stránke www.ockovanie.sk alebo www.zltacka.sk a na číslach telefónu: 02/7861786 alebo 02/48261111), kde sa dozviete aj ďalšie informácie a zoznam lekární, kde je možné realizovať nákup vakcíny formou splátok. Pravdou je, že deti narodené po roku 1998 sú proti žltacke typu B povinne očkované. Okrem toho v roku 2005 odštartovalo povinné očkovanie proti žltacke typu B aj u všetkých 11-ročných detí. Deti v predškolskom a školskom veku sú však najobľúbenejším cieľom žltacky typu A. Je preto dôležité doplniť im aj očkovanie proti tomuto typu ochorenia.

Mária Porubská
Snímka: autorka

Dvanásť návodov, ako byť duševne zdravý

Ži teraz a tu!

Všetci sa najviac staráme o fyzickú kondíciu a fyzické zdravie. Ak máme pokazený žľzník, tak si ho jednoducho dáme vyoperovať. Ale o našom duševnom zdraví sa zdráhame hovoriť a neraz skrývame, ako to vlastne v našom vnútri vyzerá. Skrývame a často maskujeme bolesti, strach, smútok, sklamanie. Dôvodov je viac. Bojíme sa posmechu, nepochopenia, bojíme sa dať najavo, že sme zraniteľní alebo neúspešní. Ved' heslom dnešných čias je byť „happy“ a vedieť sa presadiť. Ten, kto zlyháva, sa akoby vylučuje spomedzi ostatných.

Všetky tieto problémy dnešnej doby si uvedomuje aj Liga za duševné zdravie, ktorá vypracovala Desatoro duševného zdravia. Pod rovnomeným názvom sa konala aj prednáška, ktorá bola 22. marca v bratislavskom Primaciálnom paláci, s podtitulom - Je vôbec duševné zdravie v našich rukách? Diskusiu zorganizovala Liga za duševné zdravie v spolupráci s Kanceláriou Zdravé mesto – Bratislava v rámci 12. ročníka Školy verejného zdravia.

Hostami večera boli dvaja odborníci: MUDr. Andrea Marsalová a prof. PhDr. Anton Heretik, PhDr. Na prednáške odznelo množstvo dobrých rád do života, ktorými sa mohli poslucháči inšpirovať. Vypočuli si ich nie vo forme prikázaní, ale odporúčaní od psychológov, ktorí študujú ľudskú psychiku

a vedia, čo je pre našu dušu dobré.

Prvé z hesiel Desatora znie: Prijímaj sám seba! Dôležité je, aby človek dosiahol sebaakceptáciu, aby si sám seba vážil, ale pritom sa nebral príliš vážne. Druhým odporúčaním psychológov je: hovor o tom! (O tom, čo ťa trápi, čoho sa bojíš. Deliť sa s druhými je zvláštna matematika: zdieľaná starosť je totiž polovičná, zdieľaná radosť dvojnásobná!) 3. Buď aktívny! (Kým sa hýbeme, žijeme). 4. Uč sa novým veciam! (Nejde len o učenie ako také, ale napr. i skúšanie nových receptov, spoznávanie cudzích krajín, či nových ľudí) 5. Stretávaj sa s priateľmi! (S nimi si môžeš vymieňať emócie. Priateľstvo je blízke láske, je to náklonnosť bez negatívnych javov ako je napríklad žiarlivosť. Kamarátstvo je zdrojom opory a radosti života.) 6. Rob niečo tvorivé! (Proces je dôležitejší ako výsledok. Výsledok možno skritizovať, ale to, čo pri tvorbe zažijeme, nám nikto nevezme). 7. Zapoj sa a pomôž! (Zaujímaj sa o to, čo sa deje okolo teba - politika, ekológia, charita. Známy psychológ Viktor Prostov svojmu pacientovi, ktorý sa mu sťažoval, že nemôže nič čakať od života, položil protiotázku: A čo môže svet alebo život čakať od teba?) 8. Neváhaj požiadať o pomoc! (Ak cítiš, že tvoje bremeno je príťažké, nehanbi sa požiadať o pomoc. Veľa ľudí dodnes trpí predsudkami a má zábrany obrátiť sa na psychológa alebo psychiatra.

Keď je však smútok neodkloniteľný a človek necíti radosť z ničoho, čo ho predtým tešilo, nemal by váhať vyhľadať odborníka.) 9. Oddychuj a uvoľni sa! (Pre niekoho je uvoľnením samota, pre iného veselá spoločnosť, neexistuje rovnaký liek pre každého, ale oddychovať treba.) 10. Zdolávaj prekážky! (Čo nás nezabije, to nás posilní... a je čo potom rozprávať vnúčatám. To však neznamená, že máme za každú cenu niečo zdolávať, ak na to nemáme sily.) 11. Neboj sa snívaj! (V snoch sa môžeme vznášať a dokázať úžasné veci, splniť si nesplnené priania, dokončiť nedokončené.) 12. Ži teraz a tu! (Ži teraz ako najlepšie vieš, lepší život nemáš. Netreba sa vráť príliš v minulosti ani veľa rozmyšľať o budúcnosti, lebo to odoberá sily a na minulosti aj tak už nič nezmeníme, preto je dôležité tešiť sa z tejto chvíle.)

A že je tých Desatoro dvanásť? Liga za duševné zdravie má na to odpoveď: Nikto nie je dokonalý! Ani my ľudia. Mali by sme však vyhľadávať stretnutia, na ktorých si môžeme vymieňať pozitívnu energiu. Tak ako na prednáške v Primaciálnom paláci. V tomto zmysle bolo podujatie istým spôsobom skupinovú terapiou. Pretože nešlo o monológ dvoch odborníkov, ale dialóg s poslucháčmi, ktorých sa zišla takmer plná sála. Je to jedna z ciest, ako sa učiť rozumieť samým sebe a žiť tak, aby sme čo najmenej ubližovali svojej duši.

Eva Muchová

Na stretnutí s prezidentom Slovenskej republiky

Stretnutie desiatich predstaviteľov Slovenskej humanitnej rady (SHR) a zástupcov niektorých jej členských organizácií pôsobiach v sociálnej oblasti s prezidentom SR, Ivanom Gašparovičom prinieslo 10. apríla tohto roku v Prezidentskom paláci v Bratislave nádej na riešenie páličivých otázok.

Na programe rokovania bola súčasná situácia vo viacerých občianskych združeniach zaoberajúcich sa zdravotne postihnutými a sociálne odkázanými. Prezident SR Ivan Gašparovič vo svojom sídle privítal Ivana Sýkora, prezidenta SHR, riaditeľku Úradu SHR, Evu Lysičanovú, Branislava Mamojku, predsedu Národnej rady organizácií zdravotne postihnutých (NROZP) v SR a predsedu Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska, Eduarda Šúryho, predsedu Slovenského zväzu zdravotne postihnutých so sídlom v Martine, Ivetu Mišovú, riaditeľku Republikovej rady Združenia na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím v SR, Moniku Vráblovú, predsedníčku Slovenského zväzu telesne postihnutých, Annu Rehákovú, podpredsedníčku Asociácie na ochranu práv pacientov SR, sponzora neziskových organizácií podporujúcich zdravotne postihnutých a sociálne odkázaných, MUDr. Alexandra Černáka, predsedu predstavenstva a.s. Zentiva Hlohovec. Slovenský prezident ocenil prácu SHR a jej členských organizácií, pretože súčasnosť si vyžaduje solidaritu a humánnosť k ľuďom, ktorí sú na pomoc iných odkázaní.

Predstavitelia menovaných občianskych združení informovali prezidenta SR o ťaživej situácii jednotlivých organizácií v súvislosti so súčasne platnou legislatívou. Branislav Mamojka, predseda Národnej rady organizácií zdravotne postihnutých v Slovenskej republike informoval Ivana Gašparoviča o projektoch, ktoré sa pripravujú, ale ktorých realizácia je ohrozená. Niektoré projekty, ktoré doteraz s úspechom uskutočňovali, vďaka ktorým sa darilo, napríklad aj zamestnávanie zdravotne postihnutých, budú musieť predčasne skončiť, napriek tomu, že tento je rok Rokom rovnakých príležitostí pre všetkých, zdôraznila Anna Reháková, podpredsedníčka Národnej rady organizácií zdravotne pos-

Prezident Ivan Gašparovič privítal aj riaditeľku Úradu SHR, Evu Lysičanovú, MUDr. Alexandra Černáka, predsedu predstavenstva a.s. Zentiva Hlohovec, Ivetu Mišovú, riaditeľku Republikovej rady Združenia na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím v SR (na obrázku).

tihnutých v SR zastupujúca aj Asociáciu na ochranu práv pacientov. Pre Národnú radu organizácií zdravotne postihnutých znamená nútená personálna redukcia a nedostatočná finančná podpora z MP-SVR SR, nedokončenie niektorých projektov spolufinancovaných z európskych zdrojov, uviedla Anna Reháková.

Prezident SR prisľúbil, že na stretnutí s ministerkou práce, sociálnych vecí a rodiny Vierou Tomanovou podporí požiadavky zdravotne postihnutých občanov, Slovenskej humanitnej rady i jej členských organizácií. Ivan Sýkora opakovane zdôraznil, že činnosť SHR, ktorú možno zaradiť do sekcie tretieho sektora, pomáha konkrétne, konkrétnym ľuďom so zdravotným postihnutím a sociálne znevýhodneným ľuďom, ktorých väčšinou poznačila i chudoba. Priomenu, že Slovenská humanitná rada nie je financovaná žiadnymi zahraničnými sponzormi. Naopak. Ale aj mnohí domáci sponzori ako je Zentiva, a.s., sa tiež dostávajú do ťažkej situácie, a to v súvislosti s posilňovaním slovenskej koruny. V prípade Zentivy pribúdajú navyše významné finančné straty aj v súvislosti s plošným znižovaním cien liekov.

Ako povedal Eduard Šúry, kvôli likvidačnému prístupu musel už Slovenský

zväz zdravotne postihnutých v Martine prepustiť desiatky svojich zamestnancov. Nežiaduca personálna redukcia z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov sa dotkla aj Slovenského zväzu telesne postihnutých, ako potvrdila aj predstaviteľka tohto zväzu, Monika Vráblová.

Ako ďalej Branislav Mamojka informoval prezidenta SR Ivan Gašparoviča, Slovenská republika nepodpísala 30. marca 2007 v New Yorku ani kľúčový Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím. Slovensko sa tak stalo jedným z mála členských štátov OSN, ktoré tento dohovor nepodpísali. Vláda SR o tomto dohovore vôbec nerokovala.

Prezident SR svoj prisľub stretnutia sa s ministerkou Vierou Tomanovou ešte 10. apríla splnil a hovorili spolu o možnostiach podpory SHR a jej členským organizáciám. Dňa 19. apríla nasledovalo prijatie zástupcov SHR a uvedených mimovládnych organizácií ministerkou práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Vierou Tomanovou. Spoločné rokovanie na ministerstve bolo vecné a konštruktívne, ale rokovania budú pokračovať.

Margita Škrabáľková
Snímka: Marián Garaj

Predstavujeme

Výcviková škola pre vodiacich psov pri Únii nevidiacich a slabozrakých Slovenska

Výcviková škola pre vodiacich psov pri Únii nevidiacich a slabozrakých Slovenska (ÚNSS), vznikla oficiálne v roku 1993 ako Oddelenie výcviku vodiacich psov pri tejto Únii. Tento názov bol neskôr, vzhľadom na koncepciu svojej činnosti, zmenený na „Výcviková škola pre vodiacich psov pri ÚNSS“, ktorá sa stala neodmysliteľnou súčasťou ÚNSS a dnes patrí medzi významné členské organizácie Slovenskej humanitnej rady. Zakrátko sa etablovala na celom Slovensku a stala sa obľúbenou a vyhľadávanou organizáciou. Pri príležitosti Svetového dňa vodiacich psov, ktorý pripadá na 25. apríla, radi túto výcvikovú školu predstavujeme v rozhovore s jej súčasťou riaditeľkou, Jarmilou Virágovou s cieľom priblížiť jej činnosť a súčasné aktivity širokej čitateľskej verejnosti.

Ako si spomínate na začiatky Výcvikovej školy pre vodiacich psov pri ÚNSS, kto bol jej prvým riaditeľom, kde táto škola vznikla?

Výcvik vodiacich psov na Slovensku sa začal v roku 1992, vlastnou iniciatívou Peadra Dr. Imricha Bartaloša, ktorý mal už v tom čase sám vodiaceho psa. Jeho prvým vodiacim psom bola sučka čierneho labradora privezená z Čiech, kde mal výcvik vodiacich psov už určitú tradíciu ešte v období bývalej Česko-slovenskej republiky. Myšlienka výcviku vodiacich psov sa rozvinula do konkrétnej podoby postupne s pomocou českej organizácie, z ktorej sa dovtedy vodiace psy na Slovensko dovážali. Jej zástupcovia priviezli

v roku 1992 na Slovensko šteniatko, ktoré bolo umiestnené u Imricha Bartaloša s tým, že to jednoducho treba vyskúšať. Pán Bartaloš s manželkou šteňa vychovali tak, že keď sa zástupcovia českej organizácie prišli na neho pozrieť vo veku, kedy by psík mal začať výcvik, usúdili, že jeho výchova bola výborne zvládnutá a navrhli, aby šteňa zostalo u pána Bartaloša a bolo ním aj vycvičené. Pán Bartaloš, napriek tomu, že je sám nevidiaci, sa na to podujal, a tým odštartoval výcvik vodiacich psov na Slovensku. Šteňa, o ktorom je reč, bola sučka čierneho labradora Biba. Počas procesu výcviku Bibi takto vzniklo pri ÚNSS „Oddelenie výcviku vodiacich psov.“

Môžete porovnať podmienky pôsobenia vašej školy na začiatku a dnes?

Podmienky jej pôsobenia dnes sú neporovnateľné so začiatkami existencie výcviku vodiacich psov. Vtedy sa všetko robilo na kolene a „šilo horúcou ihlou“. Chýbala legislatíva, prístupové práva, povedomie verejnosti, kvalita chovného materiálu bola na tieto účely nevhodná, pretože labratory sú vedené ako poľovné psy a museli mať poľovné skúšky. Labrador nebol vhodný pre nás, pretože bol vášnivý prinášač z vody, rád naháňal zver a chodil stále s nosom pri zemi. Práca vodiaceho psa je veľmi špecifická a vylučuje poľovné pudy, vysoký temperament, veľkú vzrušivosť a mnoho iných vlastností psa, ktoré by ktokoľvek iný ocenil. Na tieto účely, to ale vhodné nie je, tak sme museli robiť niekedy aj veľké kompromisy. Neskôr sa labratory chovali už aj ako spoločenské psy, takže sme mali lepší výber šteniat, ale stále nemali vlastnosti, ktoré by ich predurčovali na túto prácu. Obrovský zlom v našej organizácii nastal v roku 2001, kedy sme sa stali po piatich rokoch asociovaného členstva, plnoprávnymi členmi Medzinárodnej federácie škôl pre výcvik vodiacich psov, so sídlom vo Veľkej Británii (IGDF). Nie však tento samotný fakt, ale možnosti, ktoré sa nám otvorili, dali škole nový smer. Prevzali sme medzinárodné štandardy práce, špeciálne hodnotenia zvierat v každom veku a utvorili sa aj možnosti spolupráce vo všetkých oblastiach. Dnes

máme vlastnú chovnú sučku privezenú z Austrálie a od nej už sedem prvých šteniatok, ktorých predkovia sú už desaťročia selektovaní, aby ich vlastnosti zodpovedali požiadavkám na vodiacich psov. Vďaka pomoci IGDF sme priviezli a vycvičili psa z Austrálie, sučku a psa z Talianskej školy pre vodiacich psov, psa z Francúzska, čakáme psa z Poľska a máme momentálne vo výchove dve šteniatka z Írska a ešte jedno čakáme z Austrálie. Je veľmi zaujímavé, s akým „chovným materiálom“ pracujú ostatné školy a ako sú ich chovy vedené.

Koľko štvornohých priateľov nevidiacich a slabozrakých vaša škola doteraz vychovala?

Škola má na svojom konte 88 vycvičených vodiacich psov.

Koľko korún stál výcvik vodiaceho psa, keď ste začínali, koľko stojí v súčasnosti a kto všetko sa podieľa na zaplatení nákladov za výcvik?

Ak sa dobre pamätám, cena prvých psov bola 93 000 Sk. Dnes je to 195 000 Sk. Nie sú to ale ceny psov, sú to sumy, ktoré prepláca úrad práce sociálnych vecí a rodiny za psa ako za kompenzačnú pomôcku. Kalkulácia na psa je vyššia. Škola musí vykryť rozdiel z dobrovoľných príspevkov, darov a z dvoch percent z daní z príjmov fyzických a právnických osôb, o ktoré sa uchádzame.

Vymenovali by ste niekoľkých psov – najlepších pomocníkov nevidiacich, ktorí sa niečím výnimočným vyznačovali alebo sa nejako vyznamenali, a tak sa stali nezabudnuteľnými?

Pre každého nevidiaceho majiteľa je jeho vlastný pes výnimočný a nezabudnuteľný. My o ich malých - veľkých hrdinstvách vieme už iba z rozprávania ich nevidiacich majiteľov, keďže ich odovzdaním sa končí náš dozor nad nimi. Pravidelne sa ale každoročne stretávame a rozprávame nemá konca-kraja.

Koľko mala vaša výcviková škola spočiatku členov a koľko ich má dnes?

Počet členov výcvikovej školy sa stále mení, pretože sa mení počet šteniat vo výchove. Momentálne máme deväť vychovávateľov so šteniatkami, dvoch cvičiteľov v zálohe a štyroch aktívnych.

Kde všade na Slovensku máte sympatizantov a podporovateľov?

Klientov máme po celom Slovensku, podporovateľov viac-menej v Bratislave, ale na Slovensku žije určite veľa ľudí, ktorí s nami sympatizujú kvôli zameraniu školy.

Vznikli od začiatku pôsobenia vašej školy ešte iné, podobné výcviko-

vé školy pre vodiacich psov? Ak áno, v ktorých mestách a či obciach Slovenska?

Áno, ale podrobnosti si každý nájde na internete.

V čom vidíte prednosti vašej výcvikovej školy?

Garantom našej práce je medzinárodná organizácia, ktorá vykonáva pravidelné audity a tak nás po ich úspešnom zvládnutí akredituje na obdobie do budúceho auditu. Sme akreditovaným školiacim strediskom Ministerstva školstva SR pre výučbu cvičiteľov vodiacich psov a inštruktorov mobility s vodiacim psom. Máme vlastnú chovnú stanicu a dufame v dobré a kvalitné odchovy, keďže máme prislúbenú pomoc zo zahraničia, čo sa týka prirodzeného aj umelého oplodňovania kvalitnými psami.

Aké najväčšie ťažkosti musela vaša výcviková škola od svojho začiatku po súčasnosť prekonať, v čom bola úspešná a v čom vidíte jej súčasné problémy a rezervy?

Od začiatku po dnes sme sa veľa naučili. Napríklad, ako vyberať vhodných psov, ako včas rozoznať nevhodných, kde nakupovať šteňatá, zaviedlo sa testovanie Cambelovou metódou a nevhodné kompromisy pri rozhodovaní o kvalite psa išli bokom....všetko toto sme prekonali s ťažkosťami, pretože je to finančne aj personálne veľmi náročné.

Aké máte plány v tomto roku a aké sú dlhodobé plány vašej výcvikovej školy?

Chceme rozvíjať ďalšiu spoluprácu s Medzinárodnou federáciou škôl pre výcvik vodiacich psov so sídlom vo Veľkej Británii, ktorá nám poskytuje veľmi dôle-

žité vzdelávanie a pre našich klientov by sme chceli zabezpečiť viac účinnej pomoci pri práci s ich vodiacími psami a na neposlednom mieste nájsť vhodného psa pre našu chovnú sučku.

Ktoré aktivity pripravujete na najbližšie obdobie?

Pripravujeme letné sústreďenie majiteľov a čakateľov vodiacich psov. O mieste, kde sa bude konať a kedy, sa ešte rozhodujeme.

Ako dlho trvá výcvik vodiaceho psa, kým sa dostane k zrakovo postihnutému alebo nevidiacemu majiteľovi a čo obsahuje?

Výcvik vodiaceho psa trvá minimálne šesť mesiacov, podľa jeho psychickej aj pracovnej zrelosti. Maximum je stanovené na dvanásť mesiacov. Najprv sa však šteniatko vo veku 7-8 týždňov umiestni do rodiny vychovávateľa a zostáva v nej rok, niekedy poldruha roka. Cieľom je vychovať vyrovnané, odvážne, čistotné zviera, ktoré sa dokáže dobre správať vo svete ľudí. Vychovávateľa ho postupne naučia základné povely ako sú: Sadni! Ľahni! Zostaň! Ku mne! Prines! Navštevujú s ním verejné priestranstvá. Šteňa sa naučí pohybovať v dave ľudí, chodiť po rozličných typoch schodov, nebať sa rámp, výťahov, vchádzať do dverí a vychádzať z nich von. Je správne, ak sa vychovávateľ so psíkom zúčastňuje aj spoločenských podujatí, návštev, výletov, aj ak si psík zvykne na cestovanie mestskou hromadnou dopravou, autom i vlakom. Pravidelne sa kontroluje zdravotný stav i vývin šteňaťa. Keď po roku pes odíde k cvičiteľovi, najprv si zvyká na nové prostredie a potom jeho výchova a výcvik pokračuje. Pes sa naučí na povel odbo-

čovať vpravo i doľava, vyhľadať dvere, schody, zástavku električky či autobusu, aj priechod pre chodcov na ulici. Naučí sa obchádzať stabilné i pohyblivé prekážky a tak umožní bezpečný pohyb nevidiaceho. Náročné je vycvičiť psa tak, aby nereagoval na psov vo svojom okolí. Učí sa podávať spadnuté predmety. V mestskej hromadnej doprave sa naučí nastúpiť na prvé miesto za vodičom, vyhradené pre vodiaceho psa a jeho pána. V závere výcviku si cvičiteľ nasadí tmavé okuliare a pes pracuje „naostro“, akoby s ním chodil nevidiaci. Počas tréningu musí pes zvládnuť svoju prácu vo všetkých typoch prostredia. Až potom sa odovzdá nevidiacemu majiteľovi.

Ako má postupovať nevidiaci alebo slabozraký človek, ak sa chce u vás uchádzať o vodiaceho psa?

Záujemca o vodiaceho psa kontaktuje priamo nás, alebo niektoré krajské stredisko Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska, kde svoju požiadavku oznámi. Pracovníci krajských stredísk (alebo priamo my) potom záujemcu oboznámime s postupom.

Margita Škrabáľková
Snímka: autorka

Kontakt:

Výcviková škola pre vodiacich psov
pri Únii nevidiacich a slabozrakých
Slovenska
Sekulská 1, 842 50 Bratislava
Telefón: 0904 581 604, 0911 119 397
Webová stránka: www.guidedog.unss.sk
E-mail: guidedog@unss.sk
Bankové spojenie:
VÚB Bratislava – expozitúra Karlova Ves
Č. ú.: 30031-7000336032/0200

Viete, že...

Zdravotne postihnutí umelci budú môcť vystavovať v galérii Abilympiáda?

Združenie zdravotne postihnutých ZOM Prešov, so sídlom na Karpatskej 18 v Prešove, pripravuje na 11. mája 2007 na Masarykovej ulici 20 v Prešove priestory pre otvorenie galérie, ktorá bude slúžiť na vystavovanie a predaj umeleckých výrobkov, vyrobených občanmi so zdravotným postihnutím. Bude mať štatút chránenej dielne, kde sa budú uskutočňovať viaceré zaujímavé aktivity.

Napríklad, bude podporovať umeleckú činnosť zdravotne postihnutých ľudí

prostredníctvom vystavovania a predaja ich výrobkov z dreva, šúpolia, keramiky, maľovaných obrazov, šperkov, sošiek, plastík, paličkovaných a háčkových čipiek, výšiviek, vianočných a veľkonočných ozdôb, propagovať hnutie Abilympiáda, súťažnú prehliadku pracovných zručností zdravotne postihnutých osôb, ponúka širokej verejnosti na predaj umelecké diela vytvorené handicapovanými ľuďmi, ale aj organizovať rôzne kultúrne a spoločenské podujatia v priestoroch galérie.

Združenie ZOM preto vyzýva všetkých šikovných zdravotne postihnutých ľudí a ponúka im možnosť umiestniť a vystavovať ich remeselnícke výrobky a umelecké diela za účelom prezentácie, ale aj prípadného predaja. Prihlásiť sa treba čím skôr písomne na adresu: Združenie ZOM, Karpatská 18, 080 01 Prešov, alebo e-mailom na: zom@kryha.sk alebo telefonicky na čísle: 051/770 14 99.

Boris Klohna a Richard Varga
Prešov

Nevšedná oddanosť a obetavosť aj v najhoršom

Na rakovinu krčka maternice rok čo rok ochorie asi 500 žien a asi 200 z nich zomiera. Na Slovensku však dnes už je k dispozícii vakcína, ktorá zabráňuje tomu, aby toto ochorenie vôbec vzniklo. Uvedená vakcína sa očkuje na tri etapy a je vhodná najmä pre mladé ženy. Na to, aby sa mohli dať zaočkovať, treba zaplatiť za vakcínu 15 tisíc korún. Zdravotné poisťovne túto vakcínu zatiaľ na Slovensku nepreplácajú. O čosi lepšie je to v Taliansku, Nemecku alebo Veľkej Británii, kde túto vakcínu hradia zdravotné poisťovne.

V čase, keď mamička dnes už 12-ročnej Kristínky Fraňovej z Trenčína na rakovinu krčka maternice ochorela, uvedená vakcína ešte vôbec nebola na Slovensku. Nebolo, žiaľ, ani dost' pochopenia a pomoci vtedy, keď Kristínka s chorou mamičkou zostala sama v byte. Napriek jej detskému veku a krehkosti, ju oddane a láskyplne opatrovala veriac, že jej mama chorobu prekoná. Verila v matkine vyzdravenie, aj keď ju odviezli do nemocnice, dúfala do posledných chvíľ jej života, že sa jej mama vráti domov. Za tri roky, kým ju Kristínka statočne opatrovala, sa zhubné ochorenie zhoršovalo. Dievča však preukázalo mimoriadne ľudský a obetavý prístup počas dennej starostlivosti o svoju matku. Dokázalo sa starať o ňu

Kristína Fraňová - Hlavný laureát Daru roka 2006.

tak odhodlane ako sa to nedarí často ani dospelým. Napokon musela Kristínkina matka po kontrole v nemocnici zostať a dievčatko zostalo v byte samé. V tom čase mala Kristínka len 11 rokov. Bola z tej ťažkej situácie, v ktorej sa ocitla, ale najmä zo zhoršenia zdravotného stavu matky, vystrašená, ale dúfala, lebo nádej zomiera posledná. Počas matkinej choroby sa naučila variť, prať, upratovať, vybavovať veci na pošte, aj podávať injekcie, ráno a večer podávala matke pravidelne 9 druhov liekov a na obed dvanásť liekov. Kristínkine detstvo sa tým skončilo. Neťažkala si

ani vtedy, keď musela sama poskytovať matke aj hygienickú starostlivosť, hoci sama vážila menej ako jej mama. Každý deň doniesla mamu aj do kúpeľne, hoci cesta tam a späť k matkinej posteli im trvala veľmi dlho. Napriek vyčerpaniu sa Kristínka v škole učila výborne. So svojou mamou zotrvala do posledných chvíľ jej života. Taká oddanosť dieťaťa až do smrti chorej matky je v dnešnej dobe zriedkavou vzácnosťou. Dnes Kristínka žije so svojou babičkou v Prahe a s jej podporou sa aktívne zúčastňuje na kampani za zníženie úmrtnosti žien na rakovinu krčka maternice.

Tento príklad pomoci dieťaťa rodičovi si, aj hoci oneskorene, vyslúžil oprávnené pozornosť verejnosti a napokon aj schválenie návrhu na morálne ocenenie: Hlavný laureát Daru roka 2006, ktoré Kristínke slávnostne odovzdajú 13. júna tohto roku zástupcovia Slovenskej humanitnej rady v Zrkadlovej sieni Primaciálneho paláca v Bratislave.

Medzi návrhmi na udelenie morálneho ocenenia Dar roka bolo tentoraz veľa mien mladých ľudí. Ako uviedol prezident SHR, Ivan Sýkora, „svedčí to o tom, že mládeži nie je ľahostajné, kde žijeme, ako žijeme a či žijeme všetci rovnako“, čo je veľmi pozitívne.

Margita Škrabáľková
Snímka: archív

Oblička nad zlato

V minulom roku darovalo na Slovensku 29 ľudí svoju obličku niekomu blízkeму. Tentoraz bol medzi darcami obličky aj Peter Marcinov z Bardejova, ktorý daroval obličku svojmu chorému otcovi, za čo ho Čestná komisia pre Dar roka 2006 navrhla a schválila na mimoriadne ocenenie Dar života. (Slovenská humanitná rada udeľuje toto morálne ocenenie, popri cene Dar roka každoročne).

Titulok „Oblička nad zlato“ sme si nezvolili náhodou. Prv, ako si prečítate príbeh Petra Marcinova v ďalších riadkoch, si Vás dovoľíme informovať, že asi pred rokom sa začala kampaň s názvom „Oblička nad zlato“. Má za priblížiť význam príbuzenských a skrížených transplantácií obličiek od žijúcich darcov. V súvislosti

s touto kampaňou bola zriadená aj infolinka s telefónnym číslom 0918 610 666 a webová stránka www.oblickanadzlato.sk. Kto sa do tejto stránky začíta, zistí, že vďaka uvedenej kampani sa počet transplantácií obličiek v SR zvýšil o 62 percent. Kým v roku 2005 bolo podobných zákrokov na Slovensku iba 18 z celkového počtu 123 transplantácií, do konca roka 2006 ich počet stúpol na 29 z celkového počtu 129 transplantácií. Transplantačné centrum v Bratislave urobilo v minulom roku osem zákrokov, pri ktorých obličku darovali žijúci ľudia. V Banskej Bystrici bolo takýchto darcov trinásť, v Martine traja a v Košiciach päť.

Možno sa niekto spýta, prečo ostatných žijúcich darcov obličky sa tiež ktosi nechystá vyznamenať? Nuž, asi preto, že

nemal kto oznámiť ich šľachetné, obetavé skutky napríklad, Slovenskej humanitnej rade. Člen čestnej komisie Daru roka 2006, kňaz Marián Červený si myslí, že treba vyzdvihnúť a povzbudiť všetkých, čo nezištne pomáhajú. Je to škoda, ak sa tak nedeje, pretože títo darcovia si aspoň morálne ocenenie bezpochyby zaslúžia. Podľa Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) spôsobuje zlyhanie obličiek každoročne na celom svete až 36 miliónov úmrtí. Plnohodnotný život môže vrátiť pacientovi na dialýze len transplantácia obličiek. To si uvedomil aj Peter Marcinov. Rozhodnutie darovať obličku však pre neho naozaj nebolo jednoduché. V súčasnosti je študentom Bankového inštitútu, vysokej školy v Prahe a za krátko bude mať 25 rokov. V detstve bol skôr utiahnutý, ale snaživý chlapec.

Keď mal 14 rokov viezol sa s kama-

rátmi v aute, ktoré havarovalo. Dvaja jeho kamaráti haváriu neprežili, ale Peter vyviazol s ťažkým zranením. Podrobil sa operácii hlavy a lekári mu dávali veľmi malú nádej na prežitie. Peťo však vyzdravel a skončil strednú školu a odišiel pracovať do zahraničia. Medzitým však jeho otec desať rokov trpel na ochorenie ľadvín a to Petra trápilo. Vedel, že 7 rokov jeho otec chodieval 2-krát týždenne na dialýzu. V roku 2006 sa Petrovmu otcovi

zdravotný stav zhoršil a hrozila mu smrť. Výhodiskom bola len transplantácia obličky, ale vhodný darca sa stále nenachádzal. Celá rodina Marcinovcov túto správu znášala veľmi ťažko. Peter sa vrátil domov a pri návšteve otca v nemocnici mu zrazu slúbil, že mu daruje svoju obličku. Po autohavárii mal síce trvalé zdravotné následky a všetci jeho príbuzní a známi si mysleli, že nebude vhodným darcom, ale zmýlili sa. Lekárske vyšetrenie uká-

zalo, že vhodným darcom je. Preto 13. júna 2006 Peter otcovi Pavlovi Marcinovi obličku naozaj daroval, hoci to bola pre neho skutočne veľká obeť. Pochopil však už dávno, čo znamená zachrániť život. Bolo to vtedy, keď sa po havárii a operácii hlavy akoby „znova narodil“. Uvedomil si najvyššiu cenu života. Uvedomil si, že aj jeho otec by s jeho pomocou mohol zvládnuť nad smrťou. A zvíťazil.

Mária Porubská

Chystá sa Európska cena prevencie

Európska cena prevencie sa udeľuje každé dva roky víťazným projektom zameraným na protidrogovú prevenciu, na ktorých sa spolupodieľajú mladí ľudia. Túto Európsku cenu prevencie vyhlásil európsky koordinujúci orgán Pompidou Group pri Rade Európy. Jej cieľom je zdôrazniť dôležitosť aktívnej spolupráce mladých na tvorbe lepšieho prostredia a spoločnosti. Najlepšie tri projekty získajú aj finančnú odmenu vo výške dvetisíc euro.

Podmienky o uchádzanie sa o Európsku cenu prevencie sú: preventívny projekt musí byť realizovaný členským štátom Pompidou Group. Slovenská republika sa stala členom Pompidou Group v roku 1993 a je jej plnohodnotným členom až doteraz; musí mať formálnu štruktúru a byť pod vedením

viac ako jednej osoby. Môže sa realizovať v štátnom, súkromnom aj verejnom sektore, ako aj miestnymi komunitami; projekt musí byť z oblasti protidrogovej prevencie. Zároveň sa akceptuje široká definícia drogovej prevencie. Odporúčajú sa predložiť preventívne projekty, ktoré sú zamerané na rizikové a ochranné faktory spojené s užívaním drog/návykových látok. Dve hlavné kritériá dôležité pri posudzovaní projektov sú: kvalita preventívnej práce a rozsah zapojenia sa mladých ľudí do hlavných aspektov preventívneho projektu. (Projekty, ktoré budú výhradne zamerané na terciárnu prevenciu, budú pravdepodobne posudzované ako nevhodné).

Pod pojmom drogy sa rozumie alkohol, tabak, nelegálne drogy, prchavé návykové látky a lieky, ktoré vedú k závislosti. Mladí ľudia do 25 rokov

veku musia sa aktívne zapojiť do preventívneho projektu (dolná veková hranica mladých nie je limitovaná). Zapojenie sa do súťaže o Európsku cenu prevencie predpokladá vyplnenie formulára a predloženie požadovanej dokumentácie preventívneho projektu v stanovenom termíne a v anglickej alebo francúzskej verzii. Podrobnejšie informácie o podmienkach predkladania projektov budú zverejnené na konci júna 2007 na webovej stránke Pompidou Group Rady Európy www.coe.int/pompidou, ako aj na www.infodrogy.sk. Slávnostné udeľovanie cien sa uskutoční počas tretieho Európskeho fóra drogovej prevencie, ktoré bude v roku 2008 za účasti mladých ľudí, odborníkov z oblasti drogových závislostí a štátnych i politických predstaviteľov. (mš)

Všimli sme si

Nové Združenie prevencie nelátkových závislostí

V Trnave sa 24. marca tohto roku uskutočnilo ustanovujúce valné zhromaždenie novej mimovládnej organizácie, Združenia prevencie nelátkových závislostí (NEZA). Cieľom združenia je vytvoriť široké občianske združenie dobrovoľníkov, ktorí v minulosti podľahli závislosti, ale dnes už žijú zdravým životným štýlom či ľudí, ktorí z nejakého iného dôvodu presadzujú zdravý životný štýl. Združenie reaguje na rastúci počet závislých hráčov (gamblerov) a iných nelátkových závislostí (napríklad od internetu a pod.), ktorými je na Slovensku postihnutých vyše 50 tisíc rodín. Preto chce NEZA nadviazať spoluprácu so všetkými krajskými mestami na Slovensku zdôrazňujúc potrebu prevencie, ktorá

pred patologickým hráčstvom neexistuje. Zato liečba jedného gamera stojí asi 150 tisíc korún.

Vklady do najrôznejších hazardných hier v SR prekročili sumu vyše 43 miliárd korún, čo je dvakrát viac než občania Slovenska ročne vydávajú na lieky. Cieľom združenia je podporovať občianske aktivity, odborné štúdie, publikačnú činnosť, legislatívny proces, konferencie, výchovné a vzdelávacie podujatia, iniciovať politické rozhodovania a ďalšie aktivity zamerané na prevenciu a liečbu nelátkových závislostí. Základom činnosti NEZA budú svojpomocné kluby na celom území SR a podpora ich činnosti. Záujemcovia o členstvo v NEZA sa môžu prihlásiť na telefónnom čísle 033/5513 820 alebo e-mailom: lavi@stonline.sk.

Za prezidenta združenia NEZA zvolili autora dvoch publikácií o vzniku a liečbe patologického hráčstva Dušan Porubána, ktorý pri ich písaní čerpal z vlastných skúseností. Ako sám povedal, z celého Slovenska dostal nespočetné množstvo listov, plných priam nehorázných, ale skutočných príbehov o gambleroch a hazard. Čestnou viceprezidentkou združenia sa stala poslankyňa NR SR Renáta Zmajkovičová a viceprezidentom riaditeľ Generálneho sekretariátu Výboru ministrov pre drogové závislosti a kontrolu drog, Blažej Slabý, ktorý bude združenie NEZA podporovať. Záujem o podporu NEZA už prejavili aj niektoré stávkové kancelárie. Je to nanajvýš žiaduce, pretože hazard a gamblerstvo sa rozrastá a jeho zákernosť spočíva v tom, že síce nejde o agresívnu závislosť, ale o to viac zničujúce následky máva, nielen na človeka závislého na hazarde, ale aj na jeho rodinu.

(mš)

Asistenčno-signalny pes pre sluchovo postihnutých

Na Slovensku zatiaľ málokto vie o asistenčno-signalných psoch, pomocníkov pre sluchovo postihnutých. Na začiatku bola správa SMS. Išlo o pomoc s daňovým problémom, o daň za psa. Dôdávna bol držiteľ preukazu ťažko zdravotne postihnutého občana (OZŤP) od dane za psa oslobodený. Po prechode kompetencií aj vo výbere miestnych daní na vyššie územné celky, mnohé z nich tieto výhody zlikvidovali. Aj sluchovo postihnutí však naďalej majú svojich psích miláčikov a niektorí si ich vycvičili pre svoje potreby. Psy im pomáhali a stále pomáhajú prekonávať ich handicap. Preto sa im zdali nové daňové predpisy kruté.

Na základe toho vznikol projekt: Príprava dvoch sluchovo postihnutých na výcvik asistenčno-signalných psov pre sluchovo postihnutých občanov. Chceli sme mať cvičiteľov, ktorí by mali oprávnenie preskúšať a cvičiť psov pre sluchovo postihnutých a tak umožniť našim členom získať osvedčenie, že ich štvornohý miláčik je pes so špeciálnym výcvikom, na základe čoho by boli oslobodení od dane za psa. O tom, že nebude ľahké tento projekt realizovať, sme sa dozvedeli dosť neskoro. Bola to pre nás tvrdá skúška, plná problémov, ale ku koncu roka 2006 sa nám ju podarilo zložiť. Naše dievčatá, ktoré sme vy-

brali, pretože už mali dobré skúsenosti so psíkmi, sa zúčastnili v Prahe, v Centre výcviku psov pre zdravotne postihnutých HELPPES, na trojmesačnom „tvrdom“ školení, kde absolvovali nielen teóriu, ale aj praktický výcvik priamo na „pláci“, v teréne. Prežili krásne, nezabudnuteľné, ale i veľmi vyčerpávajúce obdobie. Majú veľmi bohaté zážitky, plné humoru a radosti so psíkmi. Venovali sa im odborničky z Centra výcviku HELPPES, ktoré k svojej práci pristupujú so zameraním a je pre ne koníčkcom, ale najmä povolaním s bohatými skúsenosťami.

Nadobudli veľké množstvo informácií i odborného materiálu o tejto problematike. Projekt úspešne zvládli a získali certifikát na výcvik psov. Sme si vedomí, že je to len začiatok, čaká nás ešte veľmi veľa práce a tvrdého tréningu, aby získali vyššiu odbornosť a mohli úspešne pomáhať našim sluchovo postihnutým. Skúšky úspešne zložili: Mgr. Margita Ďurčová z Kolárova, Ing. Danko Števonková z Dolného Kubína a Bohuslava Slamková z Nitry. Psík Best so špeciálnym výcvikom pre sluchovo postihnutých sa bude prezentovať na celoštátnom i regionálnych podujatiach, aby ukázal ako taký štvornohý pomocník môže pomôcť sluchovo postihnutému človeku žiť plnohodnotný život.

Katarína Brázdovičová
Snímky: archív autorky

Summary

Hilda Múdra Cup for the second time in Slovakia

(page 3-4)

On sunny April day, Friday 13, the Ice Stadium of Vlado Dzurilla in Bratislava was a hive of activity from morning. It was a happy day for young handicapped figure skaters. Under the auspices of the First Lady of Slovakia Mrs. Silvia Gašparovičová and also thanks to the support of Mr. Slavomír Drozd, Mayor of the Ružinov - part of the town, there was a great opportunity for young sportsmen from Slovakia, Hungary, Austria and Germany to show their superior skills and performance at the ice stadium. The Olympics Special Slovakia Association, headed by the president Eva Lysičanová has given a helping hand for the second time at organizing of the championship.

According to words of Mayor Slavomír Drozd, the sport is for him the philosophy of life enabling people to grow both physically and mentally. Then he went on to say that „as for the handicapped it is much stronger. Despite the fact they suffer much more than the healthy people they are ready to do sport and even to win. That is why we appreciate their sport performances very much. A purposeful man is able to achieve great things. This idea has also resonated in Ružinov and the Figure Skating Championship will surely have our support in the future since it is event with noble purposes.“

It is not by chance that this championship was named „Hilda Múdra Cup“ after the well-known Slovak trainer of figure skating who used to train Ondrej Nepela, the Olympic champion of the Winter Olympic Games. As she told us her attitude to the handicapped has been very positive since the childhood. The figure skating as a therapy for the handicapped was implemented for the first time by trainer Anna Vranková but when she finished her career Hilda Múdra stayed the only one in Slovakia who has been dealing with the handicapped figure skaters. „I do it with love despite this activity is very demanding“ she said. It was extremely difficult for her especially after a spinal injury she sustained. Anyway, her strong will won. Now she has trained Helenka Strnadelová for 7 years, Tibor Kuruc for five years already and the youngest sportsman Matej Kurčík (17 years old) for 2 years. All three were successful at the championship this year. What Mrs. Múdra does consider the most outstanding success in her work with the

handicapped figure skaters? „The biggest success was the first championship, the 1st Hilda Múdra Cup held in Nitra. Now we are very happy that the 2nd championship was held in Bratislava-Ružinov, because there was possibility to use the ice stadium free of charge, what we appreciate very much“. We asked her if she would be willing to train also new young handicapped people interesting in figure skating and her answer was: „Yes“.

A Smile as a Gift Association

(page 4-5)

The Association of Friends of Children from Child Homes - A Smile as a Gift recently celebrated the 25th anniversary of its foundation. Its members thought back with nostalgia to the time when they started to work with the group of enthusiasts from the Slovak Television headed by Július Hron who has worked as a vice-chairman of this association up to now. They remembered the first Christmas programs for children from the child homes in Holíč, setting up of this civil association headed by MD Jozef Mikloško, many beneficial concerts and especially initiation of project of decennium on transformation of child homes from hostel type to new forms of substitutional family care.

The great challenge for fulfilment of this goal was the Report of the European Commission Agenda 2000, where in the Chapter Human Rights and Protection of Minorities is stated: „Slovakia does not reach adequate progress in the field of protection of children ... In the child homes live approximately 5 800 abandon children. Their living conditions and education are considered as insufficient“.

A Smile as a Gift association also strives to improve the work with families, to use various forms of family care and contact with the public to the intent that all children should have a family. This idea was also successful due to legislative changes that had happened, especially by approval of the Act No. 36/2005 Coll. on Family. The conditions of substitutional care have been improved considerably in Slovakia for both personal and foster care as well as for adoption of child. The Act No.305/2005 on social-legal protection of children and curatorship is also very helpful in this field.

In co-operation with the Ministry of Labour, Social Affairs and Family of the Slovak Republic a new model of child homes has been created. At present under one roof of the child home there live no more than four groups of children and each of them has four

educators and a housekeeper. Education has also been included into program of transformation. Thousands of educators from child homes have been retrained. Now the transformation was finished in almost all 101 child homes in Slovakia. There are still 9 child homes waiting for transformation. The purpose is to reach that child home should be only a temporary stay for child.

Meeting with the President of the Slovak Republic

(page 9)

The hope for solving some topical questions arose on 10 April 2007 when Mr. Ivan Gašparovič, President of the Slovak Republic received ten representatives of the Slovak Humanitarian Council (hereinafter SHR) and delegates of several civil associations acting in the social sphere. On the agenda was the current situation in several civil associations concerned with the disabled and socially dependent persons.

President Ivan Gašparovič received in his residence Mr. Ivan Sýkora, President of the SHC, Mrs. Eva Lysičanová, Director of the Office of the SHC, Mr. Branislav Mamojka, Chairman of the National Council of Associations for Disabled Persons in the Slovak Republic and Chairman of the Slovak Blind and Partially Sighted Union, Mr. Eduard Šury, Chairman of the Slovak Union of the Disabled in Martin, Mrs. Iveta Mišová, Director of the Republic Council of the Association for Help People with Mental Disability, Mrs. Monika Vráblová, Chairwoman of the Slovak Union of Physically Disabled, Mrs. Anna Reháková, Vice-Chairwoman of the Association for Protection of the Patients' Rights of the Slovak Republic, as well as MD Alexander Čermák, Chairman of the general management of Zentiva, joint-stock company Hlohovec, sponsor of the non-profit organizations supporting the disabled and socially dependent persons. The Slovak president appreciated the work of the Slovak Humanitarian Council, its member organizations and emphasized that the role of SHC is not only promotional but first of all meritorious one since the present situation needs solidarity and humanity towards people who are dependent on the aid of others.

Current care for terminally ill persons in hospices in Slovakia is a theme of the supplement Humanita Plus in which we emphasize the quality of professional work and needs of voluntary work at high level, as well as possibilities how to solve existing problems these facilities are faced with.

Časopis dobrovoľníckeho sektora Slovenskej republiky.

Vydáva Slovenská humanitná rada s podporou grantu MPSVaR SR. Rozširuje vlastnou distribúciou. Objednávky prijíma redakcia. Nevyžiadané rukopisy a fotografie nevraciam. Uverejnené príspevky nehonorujeme. Registrácia pod č. MK SR 710/92, ISSN 1336-2208. Šéfredaktorka PhDr. Margita Škrabáľková, redaktorka PhDr. Eva Muchová. Adresa redakcie: Párikova 18, 821 08 Bratislava 2, telefón: 02-5020 0520, fax: 02-5020 0522, e-mail: tlacove.shr@changenet.sk. Grafická úprava: Agentúra Zachar, s. r. o., Bratislava, tlač: RAX, s. r. o., Bratislava. © SHR. Obálka - foto: Agentúra Zachar a Marián Garaj.

markíza text

Strana 834